

เทศน์เช้า วันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๔๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาบำโบราณท่านว่าเป็นคตินะ เป็นคตินะ “น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นปลาตาย” ที่เราเคลื่อนไหวกันอยู่นี้ เราพยายามตื่นตัวอยู่นี้ มันเหมือนกับน้ำร้อนไง น้ำร้อน ปลามันรู้จักใจ รู้จักว่า มันมีเหตุมีเภทมีภัยขึ้นมา มันพยายามดิ้นรนเพื่อจะเอาตัวมันรอดนะ “น้ำเย็นปลาตาย” เห็นไหม มีแต่ความร่มเย็นเป็นสุข นอนจมอยู่ไปอย่างนั้น นี่น้ำเย็นปลาตาย “น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นปลาตาย” แต่ถ้าเป็นทางวิทยาศาสตร์มันเป็นไปได้หรือก น้ำเดือด ปลาอยู่ได้อย่างไร...ไม่ใช่ขนาดนั้น พอ น้ำเริ่มร้อน แล้วรู้ว่าสิ่งนี้มันเป็นเภทเป็นภัย มันมีภัยมา ปลา มันจะหาที่หลบ

เราเคยมีเพื่อนเขาทำอาหาร พวกนักเลงสุรานะ เขาเลี้ยงต้มเปรตไป เขาจะเอาผักบุ้งไปไว้ในน้ำ แล้วก็เอาปลาตัวเล็กไว้ในน้ำนั้นะ พอเขาต้มน้ำเดือด โอ้วพวกปลาซ่อนเล็กๆ มันจะวิ่งเข้าไปในผักบุ้งนั้นนะ นั่นเขาว่าอร่อยของเขานะ เห็นไหม น้ำร้อน มันก็ต้องหาที่หลบซ่อนของมัน มันก็เข้าไปซุกในผักบุ้งนั้น พอมันต้มไปเป็นอย่างนั้น เห็นไหม คนเราสรรหาการทำความดี แต่ทางโลกว่าสรรหาในการกินเพื่อไปกินสิ่งที่เป็นประโยชน์ สิ่งที่เป็นของแปลกนะ

แต่ “น้ำร้อนปลาเป็น” เราเคลื่อนไหวอยู่ พระป่าพระปฏิบัติเวลาเราศึกษาธรรมกัน เราจะศึกษาเรื่องของเหตุขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไว้ ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๖ ปีนี้ท่านทำอะไรของท่านมา ท่านพยายามทำของท่าน พยายามค้นคว้าของท่าน แต่เวลาทำขึ้นมา บอกว่าสิ่งนั้นท่านทำยังผิดพลาดอยู่ เพราะอะไร เพราะไม่มีครูไม่มีอาจารย์ สิ่งที่ยังผิดพลาดท่านก็สอนไว้ในพระไตรปิฎกเหมือนกันว่าสิ่งนี้ผิด อรรถกถาตามโยค

อรรถกถาอรรถกถาโยคหมายถึงการกระทำขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นอนอยู่อยู่บน
ตะปู ยืนอยู่บนปลวกขึ้นมาถึงเอว กำมือไว้จนเล็บทะลุหลังมือไป ยืนอ้าปากกินลม นี่สมัยนั้น สมัย
ปัจจุบันนี้ในอินเดียก็ยังมีอยู่นะ สมัยนั้นเขาทำกันอย่างนั้นใช่ไหม

มีนะ ในพระไตรปิฎก มีพวกลัทธิต่างๆ เขาถือวัตรไฉน วัตรเป็นสุนัขนะ เขาคำรงชีวิตแบบ
สุนัข เดินกินอย่างสุนัขแบบสุนัข แล้วมาถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตอนองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วว่าเขาจะได้บุญอะไร เพราะเขาประพฤติวัตรแบบสุนัขไฉน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “อย่าให้พูดเลยนะ อย่าให้พูด”

“ขอเถอะ”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะไม่พูดถ้าสิ่งใดมันสะเทือนใจใคร แต่ถ้าขอลง ๓ หน
ท่านจะพยากรณ์ไฉนว่า ประพฤติวัตรแบบสุนัข ตายไปก็เกิดเป็นสุนัขไฉน เพราะยังไม่ทันตายเลย ใจก็
อยากเป็นสุนัขแล้ว แล้วเวลาตายไป มันจะไปไหนล่ะ? มันก็เป็นสุนัขนั้นไฉน เห็นไหม

การประพฤติวัตรโดยที่เป็นอรรถกถาโยค เขาทำของเขาอย่างนั้น องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าได้ไปศึกษาอย่างนั้นมาแล้วบอกว่าผิด แต่เวลาตรึงควัตร ๑๓ มันไม่ใช่อรรถกถา
โยค ตรึงควัตรนี้เป็นการขัดเกลากิเลส ความขัดเกลากิเลส เห็นไหม ทุกคนอยากจะสะควก ทุกคน
อยากจะสบาย ทุกคนอยากจะนอนจม เห็นไหม หลวงปู่เจี๊ยะท่านพูดไว้ในประวัติหลวงปู่เจี๊ยะว่า
ไม่ให้แข่งไฉน เวลาทำสมาธินี้แข่งอย่างนั้น ไม่พอกิน ทำไม่ได้หรอก ถ้าทำสมาธิแล้วจิตเข้าไป
สงบแล้วไปแข่งอย่างนั้นนะ ท่านจะติมาก เห็นไหม นี่ครูบาอาจารย์จะยกออกมา จะดึงออกมา

สาวไปหาเหตุที่ว่า ๖ ปีที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยายามประพฤติวัตร พยายาม
ประพฤติปฏิบัติเข้ามาให้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สาวไปหาเหตุไฉน แล้วพระป่าเราก็นึก
สาวไปหาเหตุ แต่ถ้าการศึกษาเล่าเรียน เห็นไหม ไปเรียนผลไฉน ผลที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้าตรัสรู้ธรรมแล้วเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปเรียนถึงผลงาน ผลขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าใช่ไหม แล้วก็ต้องเป็นแบบนั้น เป็นแบบนั้นนะ

ไปคาดหมายผล ไปยึดมั่นผล ไปกอดผลขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ในหัวใจ
ของตัวนี่กิเลสทั้งนั้น กิเลสในหัวใจของตัวไปเหนี่ยวรั้งธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
มา แต่ทำไมไม่ประพฤติปฏิบัติ ไม่ขัดเกลากิเลส

ถ้าการขัดเกลากิเลส “น้ำร้อนปลาเป็น” เพราะเรารู้ว่าเรามีกิเลสอยู่ เราต้องการหาความสุข เราก็ต้องหาที่พึ่งที่อาศัยของเรา ถ้าเราหาที่พึ่งที่อาศัยของเรา การทำอย่างไร ในปัจจุบันนี้ผู้รู้ ผู้มีปัญญาเขาจะบอกมาให้คิดนอกรอบ คิดนอกรอบ ถ้าคิดในกรอบ มันก็คิดทันทันใจใหม่ ให้คิดนอกรอบไป การคิดนอกรอบ การคิดแต่สิ่งที่ว่าโลกเขาคิดกัน นี่คิดนอกรอบ คิดหาทางที่ว่าเราพยายามทำธุรกิจของเรา ทำปฏิบัติงานของเราให้มันสำเร็จขึ้นมาให้ได้ไป

การนอกรอบ แต่ไม่นอกธรรมวินัยไป นอกรอบ การคิดนอกรอบ ความคิด เราประพฤติ เราทำผิดธรรมวินัย จิตเกิดจากการกระทำของกายนี้ ตัวจิตจริงๆ แล้วมันไม่มีอาบัติ สิ่งที่ไม่ใช่อาบัติไป เวลาเราคิด เราไม่ได้กระทำ มันไม่เป็นอาบัติ แต่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เห็นใหม่ มโนกรรม ความคิดชั่วนั้นไม่ควรคิดอย่างยิ่งเพราะเรามีศีล นี่ความคิดชั่ว แต่การคิดในฝ่ายของปัญญา เวลาคิดนอกรอบ ต้องคิดไป ถ้าไม่คิดนอกรอบ มันจะเกิดมรรคญาณไม่ได้ มรรคญาณ มันจะคิดนอกรอบ เพราะมันเป็นความคิดในปัจจุบันนี้ มันจะคิดออกไปตามธรรมชาติของมัน

แต่ถ้าเราไปคิดตามกรอบ เราจะคิดแบบกิเลสไป มันเกาะไว้ไป ไปเรียนผลขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ได้เรียนเหตุไป แต่พระป่าปฏิบัติตามเหตุนั้นก็ว่าอรรถกถา โยค อรรถกถา โยค...คนที่ว่าอรรถกถา โยคเพราะเขาทำไม่ได้ คุณิ ในการศึกษาเล่าเรียน นักธรรมโท เขาต้องมีการตัดผ้า นักธรรมโทต้องตัดผ้าเป็นนะ ต้องตัดผ้าได้ ต้องทำลูกคุมเป็น ต้องรู้จัก อานุภาพรู้หมดนะ เรียนผ่านหมดเลย แต่ทำไม่เป็น ทำไม่ได้ ทำอะไรไม่เป็นเลย เพียงแต่ว่าเรียนผ่านเฉยๆ ไป

แต่พระปฏิบัติเรา ครูบาอาจารย์จะฝึกจะฝนกันนะ ให้ทำอย่างนี้ให้ได้ เพื่ออะไร? เพื่อจรจรลงธรรมวินัยไป เหมือนกับช่างรถ เราเป็นผู้ที่ซ่อมรถได้ เราขับรถไป รถเราเสียหาย เราจะรู้เลยว่าเครื่องยนต์เป็นอย่างไร สภาพล้ออย่างไรเราก็เปลี่ยนยางได้ ทุกอย่างที่เกิดขึ้นมา เราจะแก้ไขของเราได้หมดเลย นี่การปฏิบัติ ปฏิบัติอย่างนั้น ให้เข้าใจเรื่องธรรมวินัย

ธรรมวินัย ความผิดพลาดไป ถ้ามันมีความผิดพลาด เพราะอะไร เพราะเราพลั้งเผลอ เรามีสติ เห็นใหม่ เป็นอาบัติโดยไม่รู้ก็เป็น รู้แล้วทำผิดก็เป็นอาบัติ ไม่รู้แล้วทำผิดก็เป็นอาบัติ เป็นหมดเลย ถ้าเป็น ถ้าเราไม่รู้ เราไม่เข้าใจ สติเราพลั้งเผลอ เราก็ปลงอาบัติ เห็นใหม่ ซ่อมรถ รถเรายางรั้ว เราก็เปลี่ยนรถหรือเปลี่ยนยาง รถเราเสียหายตรงไหน เราก็เปลี่ยนๆ เราทำของเราไปได้ไป

แต่ถ้าเรียนผลนะ เป็นอาบัติไม่เป็นอาบัติก็ต้องถามกัน ไม่ต้องเป็นอาบัติก็ปลงอาบัติทุก
เย็น ทำวัตรก็ปลงอาบัติ ปลงอาบัติ นี่มันเป็นการมุสาตั้งแต่เริ่มต้น เพราะไม่เป็นอาบัติ แล้วก็ปลง
อาบัติ ไม่เป็นปาจิตตีย์ก็ทำให้ตัวเองเป็นปาจิตตีย์ เห็นไหม ไม่ได้เป็นอะไรเลย แล้วก็ไปปลงอาบัติ
ว่าตัวเองเป็นอาบัติ มันโกหกตัวเอง โกหกตัวเองไปทั้งนั้นเลยนะ

แต่พวกเรานี้เป็น ถึงยอมรับว่าเป็น เราอยู่ในป่ากันนะ มีพระเพื่อนกันเดินจงกรมอยู่ เดิน
จงกรมอยู่แล้วเห็นไม้มันขวางทางอยู่ ไม้มันช้อยมาไง กลางคืนมันมืด ก็เด็ดกิ่งออก พอถึงออก เข้า
ขึ้นมาไปเห็นว่า โอ๊ย! นี่ไม้สด รีบมาปลงอาบัติทันทีเลย เพราะอยู่ในป่าใช่ไหม เราอยู่ในป่าในเขา
นี่นะ เวลาเรากลับฝึกแล้วสว่าง กลับเหมือนกัน เวลาอยู่ในป่า ถ้าทำความผิดสิ่งใด ถ้าอยู่ในเมืองนี้ไม่มี
ปัญหา เวลาไปอยู่ในป่าลึกๆ นะ

นี่นักเลงมาก คนขอนแก่นลูกศิษย์หลวงปู่เจี๊ยะ ท่านเป็นคนทีกล้าหาญมาก เวลาบวชแล้ว
จะเข้าป่าเลย หลวงปู่เจี๊ยะบอก “อย่าเพิ่งนะ ให้อยู่ก่อน ให้ศึกษาธรรมวินัยก่อน”

“ไม่เป็นไรครับ ผมนี่ชีวิต โชกโชนมาก ผ่านวิฤติมามหาศาลเลย ผมจะเข้าป่าเลย”

ไปอยู่ในป่าไง เข้าไปในป่านะที่จังหวัดขอนแก่น แล้วหลวงปู่เจี๊ยะเล่าให้ฟังเอง พอไปอยู่ใน
ในป่า เดินจงกรม กลางคืนมันอยู่คนเดียว มันก็คิดแล้ว โนนก็ผี นี่ก็ผี โนนก็สัตว์ คิดทุกวันนะ วิด
วิจารณ์ทุกวัน จนคนที่ผ่านวิฤติมามหาศาล จนถึงสุดท้ายแล้วนั่งร้องไห้อยู่ในป่าคนเดียว มันกลัว
ของมัน เห็นไหม กลัวในความรู้สึกของตัวเอง นี่กลัวมาก

การประพฤติปฏิบัติ ตัวเองนี่แหละสำคัญมาก ผีคือจิตวิญญาณของเราตัวแรก ทำไมเราไม่
มองของเรา ทำไมเราไม่เอาธรรมวินัยเข้ามารักษาใจของเรา ถ้ารักษาใจของเรา สิ่งที่เกิดขึ้นมานะ คุณ
สิ พระนาคิตะเดินจงกรมอยู่ในป่า เทวดามาย้อยกลางอากาศเลย นี่ญาติกัน ผู้ที่เป็นญาติกัน เป็น
หมู่คณะกัน เวลาเขาเกิดในภพชาติต่างๆ มีหมู่คณะที่มาปฏิบัติกัน เขาจะส่งเสริมกัน เห็นไหม
เทวดามาย้อยกลางอากาศเลย พระนาคิตะเดินจงกรมอยู่ไง อยู่ในป่า แล้วเขามีงานมหรสพ คนก็
ไปเที่ยวกัน เหมือนกับที่เราอยู่นี้ ที่เสียงมา เสียงมา ใครอยากไป มีการละเล่นไง

พระนาคิตะก็คิดมาในใจนะ “เราเป็นคนทุกข์คนยาก เราเป็นคนที่ เป็นเศษคน เราเป็นคนที่ไม่
ไม่มีวาสนา คุณสิ ชาวโลกเขามีความสุข เขาไปเพลิดเพลินกัน” นี่ความคิดเกิดใจ เทวดารู้ มาย้อย
กลางอากาศเลย “คนที่เขาคิดอย่างนั้น เขาเป็นอย่างนั้น เขาคิดอยู่ในโลก เขาต้องวนอยู่ในโลก เขา

“ไม่มีคุณค่าหรือ ท่านต่างหาก ท่านจะพ้นจากโลก ท่านต่างหากเดินจงกรม ท่านต่างหากปฏิบัติ ความเพียรอยู่ ท่านต่างหาก”

เห็นไหม มาเดือนนะ เทวดามาเดือนอยู่บนกลางอากาศเลย นี้อยู่ในพระไตรปิฎก พระนาถิตะ ได้สติขึ้นมา ย้อนกลับมาเลย เขาไป เขาเพลิดเพลินกัน เขาไปเสพอารมณกัน เขาไปเสพสิ่งต่างๆ กัน เขาใช้พลังงานทั้งหมด เขามีแต่ความทุกข์ แต่เขาเป็นอามิส เขานึกว่าเป็นความสุขของเขา เราอยู่ในป่าของเรา เราควบคุมใจของเราได้ เรารักษายของเราได้ สติมันกลับมาก่อน ถ้าคนมีสติ คนมีสติสัมปชัญญะ กลับมาปฏิบัติจะเป็นการปฏิบัตินะ

ถ้าเราทำสักแต่ทำ เห็นไหม เดี่ยวนี้หุ่นยนต์มันก็ทำได้ หุ่นยนต์มันเดินจงกรมก็ได้ เราตั้งหุ่นยนต์ให้เดินจงกรมสิ ตั้งหุ่นยนต์ให้หนึ่ง ๗ วัน ๗ คินสิ แล้วหุ่นยนต์มันเป็นอะไรล่ะ? ไม่เห็นเป็นอะไรเลย แต่เราสิ หัวใจเราที่มันสุขมันทุกข์ การประพฤติปฏิบัติเป็นกิริยาทั้งนั้น สิ่งต่างๆ สุดท้ายแล้วก็เอามาที่ใจ แต่ก่อนที่จะเอาที่ใจ มันเหมือนเด็กโง่ เด็กไม่มีการศึกษา เด็กไม่มีการรับรู้เลย มันจะอยู่ในโลกได้อย่างไร มันก็ต้องศึกษาของมันขึ้นมา แต่เวลาศึกษาขึ้นมา มันก็มีกิเลสมีตัณหา มันก็ยึดมั่นถือมั่นของมันไป ก็ต้องมีศีลธรรมเข้าไปขัดเกล่าใจมัน ขัดเกล่าใจมันเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา

วุฒิภาวะของใจก็เหมือนกัน เริ่มต้นก็ต้องทำใจสงบขึ้นมาก่อน เริ่มต้นประพฤติปฏิบัติขึ้นมาก่อน สาวไปหาเหตุที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำทั้งนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกจากราชวัง เห็นไหม ราชุลเกิดแล้ว ไม่กล้าไปมองหน้า มันทุกข์ยากมาก เพราะอะไร เพราะจะออกบวช ราชุลเกิดแล้ว ไม่กล้าไปมอง ถ้าไปมอง มันจะดึงให้ใจนั้นออกไม่ได้ไง ฟังสิ คนพลัดพรากอย่างนั้นมีความทุกข์ไหม เจ้าชายสิทธัตถะออกจากราชวังนี้มีความทุกข์ไหม? มีความทุกข์ทั้งนั้นแหละ แต่เวลาจะออก เห็นไหม ทำไม่ได้ โลกเขาทำไม่ได้เพราะอะไร เพราะไม่รับผิดชอบ ทั้งทั้งภรรยา ทั้งทั้งบุตร ทั้งทั้งพ่อ ทั้งทั้งแม่ ทั้งมาทั้งหมดเลย

ถ้าไม่ทิ้ง มันก็นอนจมกันอยู่นั้น แต่ทิ้งออกมาก่อน เพราะมันไม่มีใครมีบุญญาธิการสามารถเท่ากับเจ้าชายสิทธัตถะที่จะออกไปค้นคว้าเป็นสขัมภู ตรัสรู้ด้วยตนเองอย่างนี้ ในเมื่อตัวเองสร้างผลบุญญาธิการมาขนาดนี้ สิ่งที่ว่าสละเล็กน้อยเพื่อจะไปเอาผลประโยชน์ข้างหน้า คนฉลาดต้องรู้จักวางของเล็กน้อยเพื่อจะไปเอาของใหญ่ไฉน

ถ้าติดของที่เล็กน้อยนี้ ก็ต้องติดกับของเล็กน้อยนี้ นี่ครอบครัวของเรา ลูกของเรา เราก็ต้องเลี้ยงลูกของเราไป แล้วต่างคนต่างก็ทุกข์ในครอบครัว ต่างก็ทุกข์ในหัวใจ ต่างก็ทุกข์ทั้งชีวิต แล้วตายไปก็ยังคงตายไปก็ยังคงทุกข์ไปตลอด แล้วก็ว่าสิ่งนั้นเป็นประโยชน์ แต่ผู้ที่มีปัญญา สิ่งที่มีมองไม่เห็น มันจะเป็นประโยชน์กับใจดวงนั้น

เห็นไหม สละก่อน เจ็บปวดขนาดไหนก็สละก่อน สละลูกไว้ที่นี้ก่อน ไม่ไปมองหน้าเลย สละภรรยาไว้ สละไว้ที่นี้ พอกไว้ที่นี้ก่อน ออกไปประพฤติปฏิบัติ ๖ ปี เห็นไหม นี่เหตุ เหตุในการเกิดเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ค้นคว้าสิ่งนี้มา

พระปฏิบัติถึงสาวไปหาเหตุ แล้วพยายามประพฤติปฏิบัติเหตุนี้ ผลขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นวางไว้ ถ้าผลของเราเป็นจริง มันจะเข้าไปถึงผลอันนั้นเหมือนกัน การประพฤติปฏิบัติมันถึงเป็นแบบนี้ การประพฤติปฏิบัติไม่ใช่การท่องจำ ไม่ใช่การถือปฏิบัติ ไม่ใช่การทำกันอย่างนั้น ถ้าเป็นอย่างนั้นมันก็วนเวียนอยู่ในวัฏฏะ คิดในกรอบ มันก็อยู่ในกรอบนั้นแหละ ถ้าคิดนอกกรอบเมื่อไหร่ มันก็จะป่วนขึ้นมาเมื่อนั้น เมื่อนั้นนะ เพราะเป็นความคิดของใจ ปัญญา มันก้าวเดินออกไป มันจะไปเห็นการก้าวเดินของปัญญาออกไป แล้วมันจะเข้ามาชำระกิเลสอย่างไร

จะเห็นปัญญาภาวนามปัญญา ไม่เห็นจินตมยปัญญา จินตนาการเอา คิดเอา ตริกเอา มันเข้าไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้เลยว่าสิ่งนี้จะเป็นมรรคญาณที่จะชำระกิเลส ชำระกิเลสเพราะฆ่ากิเลสนี้ไม่บาป แล้วฆ่าอย่างไร แล้วทำอย่างไรจะฆ่ากิเลส ให้กิเลสฆ่าต่างหาก ฆ่าตั้งแต่ความคิดของตัวเอง ฆ่าตั้งแต่เจตนาของตัวเอง บวชวันแรกมีความศรัทธามาก บวชขึ้นมามีความสุขมาก บวชเข้ามาเรา จะประพฤติปฏิบัติ แล้วบวชเข้าไปก็ไปนอนจมอยู่ เห็นไหม ให้กิเลสมันฆ่าต่างหาก จะฆ่ากิเลสไม่เคยเห็นกิเลส แล้วไม่เคยฆ่ากิเลส แต่ไปศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปยึดผลขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วก็ให้กิเลสมันฆ่า กิเลสมันฆ่า ฆ่าจนนอนจมอยู่อย่างนั้น แล้วก็จะว่า พระป่าเป็นผู้ที่ไม่มีการศึกษา พระป่าไม่เข้าใจ

นี่พระป่า พระป่าคือการประพฤติปฏิบัติ ชีวิตนี้ถ้ามีวาสนาก็จะจรโลงไป ปฏิบัติไป ถึงที่สุดได้ก็คืออำนาจวาสนา ถึงที่สุดไม่ได้ จะสึกไปจะอยู่ไปก็เรื่องของพระป่าเขา ไม่ต้องวิตกกังวลหรอกว่าเขาจะไม่มีความชีพ เขาจะไม่มีการศึกษา สึกไปแล้วจะไม่มีการทำ...นั่นเป็นหน้าที่ เป็นสภาวะกรรมของโลก สภาวะกรรมของสัตว์ สัตว์มันมีกรรมของมัน มันต้องเป็นไปตามกรรมของมัน แต่

เรามีเจตนาดี เราก็ฝึกกรรม เราก็ทำของเราไป มันก็มีโอกาสที่ว่าจะสึกจะอยู่มันก็ไม่สำคัญ สำคัญว่าสึกแล้วหรืออยู่ออกไปก็มีชีวิต มีการดำรงชีวิต เห็นไหม มันมีวาสนา มันก็ดำรงชีวิตของมันได้ มันมีวาสนา มันทำอะไร มันก็ประสบความสำเร็จของมัน ถ้ามันศึกษาเล่าเรียนขนาดไหน มันมีกรรมของมัน ทำอย่างไรมันก็ไม่ประสบความสำเร็จของมัน นี่คือสภาวะกรรมที่เราเชื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง แล้วเราประพฤติปฏิบัติจะเอาตัวรอดให้ได้ไง

ถึงบวชเป็นพระ เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติก็สู้ สึกออกไปเป็นฆราวาสก็สู้ สู้กับชีวิตใจ สู้กับชีวิตเพื่อให้ถึงที่สุดใจ ทวนกระแสเข้าไป ถึงดับใจดวงนั้นได้ พ้นไปจากกิเลส ถ้าเรามีครูมีอาจารย์คอยชี้แนะ เราก็จะมีหลักของเรา ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ชี้แนะ ก็ต้องค้นคว้า ต้องพยายามศึกษาเอง ก็ต้องค้นคว้าต้องทำไป แต่นี้ครูอาจารย์มีอยู่แล้วทำไมปฏิเสธ

ไม่เชื่อบุคคล บุคคลไม่ให้เชื่อ ฟังแล้วเอามาตัดสิน อย่าเชื่อ กาลามสูตรเขาบอกว่าไม่ให้เชื่อ แต่เวลาประพฤติปฏิบัติไป ความเชื่อแก้กิเลสไม่ได้ไง แต่ถ้าการประพฤติปฏิบัติ ความเห็นของเราเกิดขึ้นมาถูกต้องตรง เราจะไม่เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นไปได้อย่างไร ทำไมเรากราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยหัวใจละ

เรากราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กราบธรรมทุกอย่างด้วยหัวใจของเรา นี่เกียรติคุณ เกียรติศักดิ์ของครูบาอาจารย์ของเรา เกียรติศักดิ์ เกียรติคุณของการประพฤติปฏิบัติเข้ามา พุทธชิโนรส ศากยบุตร บุตรจริงๆ บุตรในหัวใจ ไม่ใช่บุตรแต่เปลือก เปลือกนี้เป็นบุตร แต่หัวใจกิเลสล้วนๆ ใจ แต่ถ้ามันเป็นบุตรทั้งกายทั้งใจ นี่บุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธชิโนรส ศากยบุตรเป็นเนื่อนานูญของเรา เอวัง